

Una coproducció **Binixiflat** i **Rocamora Teatre**.
Creat en col·laboració amb l'ONGD "**Veterinaris Sense Fronteres**"

DOSSIER PEDAGÒGIC

CERCANT EL SOL

Índex - sumari

PRESENTACIÓ

Fitxa Artística	pàgina 2
Descripció	2
Sinopsi.....	2
L'espectacle	2
Resum Argumental	2
Continguts	4
VETERINARIS SENSE FRONTERES	5

CONTINGUTS

ELS TITELLES I EL JOC SIMBÒLIC	7
ELS OBJECTIUS I CONTINGUTS DEL DOSSIER	7
CONCEPTUALS	7
PROCEDIMENTALS	7
ACTITUDINALS	7

PROPOSTES DE TREBALL

ABANS D'ASSISTIR A L'ESPECTACLE	7
DESPRÉS D'HAVER VIST L'ESPECTACLE	9

FITXA ARTÍSTICA

Idea original:	Biel Porcel
Guió i codirecció:	Biel Porcel i Carles Cañellas
Actors i animadors dels titelles:	Carles Cañellas i Susanna Rodríguez
Disseny i construcció dels titelles i utilatge:	Carles Cañellas i Biel Porcel
Vestuari dels titelles:	Susanna Rodríguez i Roser Pou
Disseny i construcció d'escenografia:	Biel Porcel, Carles Cañellas i Ricard Torrentó
Ambients musicals:	Gerard Aguiló i Ferran Aguiló
Disseny d'il·luminació:	Biel Porcel i Carles Cañellas
Una Coproducció de les companyies:	BINIXIFLAT i ROCAMORA TEATRE

DESCRIPCIÓ

Espectacle de mitjà format per a dos actors i titelles de diverses tècniques, la principal: el de tija superior. Per a públic infantil i familiar o tot públic. Interior o exterior.

SINOPSI

Aquesta és de la història d'un gegant que va recórrer la meitat del seu país a la recerca del Sol, que va ser robat per un grup de dimonis i amagat en una cova sota el mar. Al llarg del seu aventurer recorregut, haurà de vèncer moltes dificultats, que podrà superar amb l'ajuda solidària dels pobles que anirà trobant.

L'ESPECTACLE

Obra basada en un conte tradicional xinès del mateix títol. Usant el Sol com a metàfora del benestar, en desaparèixer aquest, veurem com els diferents pobles han perdut tot el que tenien i els esforços que hauran de fer per recuperar-se. Els titelles parlen del dret de tots els pobles a produir d'una forma sostenible, respectant el medi ambient i sense imposicions, els aliments que volen consumir. Ens expliquen la importància de treballar conjuntament per superar els problemes, així com la necessitat de solidaritzar-se amb les persones que més ho necessiten. Així es treballa L'EDUCACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT, introduint els conceptes del DRET A L'ALIMENTACIÓ i la SOBIRANIA ALIMENTÀRIA.

RESUM ARGUMENTAL

En un poble de l'interior de Xina, els seus habitants viuen feliços i contents, no passen gana ni viuen pas en la misèria. Malgrat tot, hi arriba un emissari que vol vendre'ls unes llavors transgèniques –“màgiques” diu ell–, que seran la solució a tots els seus “problemes”: si planten només aquestes llavors enlloc de les de sempre, ell mateix els comprarà tota la collita i així seran molt rics i es podran comprar aliments exòtics i deliciosos portats de l'altra banda del món, i també màquines amb les que ja no hauran de treballar tant...

Però el poble, que valora la tradició i considera satisfetes les seves necessitats vitals amb el que tenen i com ho tenen, ho rebutgen: *“Els aliments no són una simple mercaderia, són necessaris i imprescindibles per a la vida de les persones. No volem comprar les llavors màgiques. Ja tenim les nostres i sense dependre de ningú.”*

Un temps després, torna el venedor i ara els vol convèncer, com ha fet ja amb tots els altres pobles que ha visitat, de què viuran millor si usen el seus productes “miraculosos”: *“Els fertilitzants químics, que faran que els cultius creixin i creixin i creixin... en un plis-plas. Els pinsos artificials, aliment equilibrat pel bestiar, perquè s'engreixi, s'engreixi i s'engreixi, en la meitat de temps. I per acabar-ho de rematar, els magnífics insecticides, per matar tots aquests insectes repugnants, que es mengen impunement les collites”.*

Però de nou el poble ho rebutja: *“No, gràcies. No ens cal res de tot això. Mireu la nostra terra verda. Mireu els nostres arbres tan alts. Mireu els nostres animals tan sans...”*

El venedor se'n va, però els amenaça que això no quedarà així: *“Quan el gran cap se n'assabenti que sou l'únic poble que no ens compra res de res, us muntarà un sidral que ja veureu... Miserables ignorants...”*

Així, un dia al dematí, quan el Sol era a punt de sortir per l'horitzó, una nuvolada negra i terrible ve de no se sap on. El Sol feia el seu camí, però aquella nuvolada es fa gran, gran i enorme i tapa el Sol. El tapa tan ben tapat, que tot i que és de dia... sembla ben bé com si fos de nit.

Sense el Sol, el fred i la foscor imperen. El poble reunit decideix enviar algú a consultar el Fènix d'Or. L'Au Meravellosa que al matí fa sortir el Sol i que reneix de les seves cendres per fer-lo sortir de nou l'endemà.

En Liu Xu es presenta voluntari. Llavors l'Au Màgica li fa saber que en Yao Mo Wang, el rei dels monstres, el dimoni més gros és qui, per venjar-se d'ells, ha segrestat el Sol. Veient que sense Sol no es pot pas viure, l'home amb gran tristesa s'acomiada de la seva jove esposa embarassada. I, en companyia del Fènix d'Or, marxa per demanar-li que el torni. Però en Liu Xu mor en el intent i en morir, es transforma en una estrella, per indicar el camí just a tots aquells que, com ell, vulguin anar a buscar el Sol.

La seva dona en saber-ho, es desmaia de dolor i pareix llavors mateix. El seu fill esdevé un gegant.

Assabentat de tot i en companyia de l'Ocell d'Or, el gegant segueix la ruta que havia iniciat el seu pare.

Ha de superar un munt d'obstacles i pel camí arriba a un primer poble on li expliquen com la desgràcia a ells els va arribar abans de desaparèixer el Sol: *“Va venir un emissari, sobre un carro de llums i música. Ens va vendre llavors màgiques, transgèniques. Ens va dir que les plantéssim a les nostres millors terres. Que si cultivàvem només allò ens faríem rics. Li varem fer cas. En mala hora! Les plantes creixien i creixien sense parar. Però no només la terra es va esgotar i ja no donava res, sinó que varem perdre les nostres llavors i no teníem diners per comprar-ne més. Ho varem perdre tot. I després perdérem el Sol.”*

Per protegir-lo del fred intens, i mentre el gegant descansa, tots tallen un tros de la manta que fan servir per dormir. Cusen els trossos i li fan L'ABRIC DE LES CENT FAMÍLIES.

Agraït i calentó, el gegant segueix endavant fins trobar un altre poble on li conten que ho han perdut tot: *“Fa molt de temps vivíem bé, amb els nostres cultius i el nostre bestiar. Però un dia va arribar un emissari, un venedor de productes miraculosos, amb fertilitzants per a la terra, pinsos per als animals, insecticides... Primer ho rebutjàrem, però tant i tant va insistir, que al final... Per provar, usàrem de tot. Al principi anaven molt bé. Les collites eren enormes, però demanàrem tant a la terra, que en poc temps es va esgotar i per més adobs que llancéssim ja no donava res. Els pinsos feien que els animals s'engreixessin, però van començar a tenir estranyes malalties. A causa dels insecticides, van morir tots els ocells i van començar les plagues d'insectes, a més l'aire gairebé no es podia respirar i l'aigua de les nostres fonts no es podia beure. I després... va desaparèixer el Sol...”*

L'endemà, quan el gegant és a punt de reprendre el seu camí, li donen un enorme sac ple de terra: *“Mira, nosaltres som molt pobres, no tenim res, però cadascú de nosaltres ha posat un grapat de terra del seu hort dins aquest sac. Emporta-te'l, et serà de gran utilitat.”*

Abrigat i carregat, haurà de passar per peripècies i superar tota mena d'enganys al que el volen sotmetre diversos dimonis. Fins que arriba al Mar d'Orient, on hi ha reclòs el Sol. Allà l'Ocell li fa llençar la terra del sac al mar, grapat a grapat. I de cada un en sorgeix una illa que li permeten, saltant d'una en una, arribar fins al mig del mar. Llavors intenta convèncer en Yao Mo Wang que alliberi el Sol: *“Has de saber que des que no surt el Sol, la gent té fred, els arbres no creixen ni donen fruits, les flors es marceixen, com no hi ha pastures els animals no poden menjar, emmalalteixen i moren. El Sol és de tots i ens l'has de tornar.”*

El dimoni però, no vol pas cedir i en Bao Xu es posa a cercar el Sol pel seu compte. En Yao Mo Wang li ho vol impedir i així comença una incruenta lluita, fins que en Bao Xu treu el cap de l'aigua i diu: *“Ho he aconseguit! He alliberat el Sol! He tret la gran pedra que obstruïa la entrada de la cova. El Sol és lliure. Fènix! El Sol ja pot tornar a sortir!”* El dimoni apareix darrera seu i arrossegant-lo cap al fons del mar crida: *“Morirem els dos!!!”*

L'Au Fènix es capbussa i fa sortir el Sol. En el seu camí de retorn cap al primer poblat, va trobant els pobles que ha visitat abans amb en Bao Xu que assabentats del sacrifici del gegant, li diuen: *“Nosaltres ens anem recuperant. Estem treballant tots junts per refer les nostres terres i netejar les aigües. Ningú no ens imposarà mai més què fer amb els nostres conreus i amb els animals que criem.”* I el següent: *“Ocell de l'Alegria, ens has portat el Sol. En Bao Xu ho ha aconseguit, era molt valent. Aquí estem bé. Ens ajudem els uns als altres. Hem trobat les llavors d'abans i les hem tornat a plantar als nostres horts. Només nosaltres tenim dret a decidir què volem plantar i què volem menjar. Perquè totes les persones hem de tenir accés als aliments, per tal de portar una vida sana i activa. És el nostre dret: El dret a l'alimentació.”*

CONTINGUTS

L'objectiu d'aquest espectacle, és ser punt de reflexió sobre alguns dels problemes de la fam a una bona part del món rural. Concretament, aquells que són provocats per l'ambició de grans empreses multinacionals, que no veuen més enllà dels seus propis interessos i que, per aconseguir guanyar quants més diners millor, són capaços de qualsevol cosa, sense importar-los el passat, el present, ni el futur dels pagesos i les pageses i de tots nosaltres. Per exemple, amb la comercialització i ús invasiu de les llavors transgèniques, en detriment dels cultius i les llavors tradicionals arrelats a la pròpia cultura, i que són les més adients per a la seva terra, per al seu clima. La promoció de la ramaderia i l'agricultura intensiva, en base a l'ús indiscriminat de pinsos artificials, fertilitzants químics i insecticides altament contaminants, que entre altres coses acaben per cremar les seves terres, contaminar l'aire i les aigües i que fan emmalaltir els animals i les pròpies persones.

Amb tot plegat, la pagesia acaba per ser totalment dependent de les corporacions i a treballar per a elles. Per pagar les llavors de cada nova collita, pagar els pinsos que els permetin engreixar el bestiar de manera ràpida, etc. Així fins que el medi ambient de la zona es deteriorarà tant que ja no s'hi pot dur a terme cap activitat productiva, ni ramadera, ni agrícola. Ho acaben perdent tot.

Davant d'això, només hi cap cooperació i bon ús dels recursos naturals. Pel DRET A L'ALIMENTACIÓ i la SOBIRANIA ALIMENTÀRIA dels pobles.

“Veterinaris Sense Fronteres” és una organització no governamental, declarada d'utilitat pública, que va ser fundada el 1987 per un grup d'estudiants de la Facultat de Veterinària de la Universitat Autònoma de Barcelona. Va néixer amb l'objectiu d'ajudar els països en desenvolupament mitjançant el suport a les comunitats rurals. Des d'aquells dies, VSF ha anat evolucionant cap a una visió més profunda dels problemes dels països en desenvolupament i de les causes de les desigualtats. Això significa que, progressivament, hem passat de replicar els models de producció dels països “desenvolupats” com a eina per eradicar la pobresa, a adoptar una visió més política de les desigualtats i les seves causes; aquest procés culmina el 2007, amb la decisió d'integrar totes les accions de VSF en el paradigma de la **sobirania alimentària**.

<http://www.vsf.org.es/>

ELS TITELLES I EL JOC SIMBÒLIC

Els titellaires, amb molta pràctica i gran habilitat, aconsegueixen conferir als titelles veus, moviments i gestos que els fan molt expressius, tant que els infants “obliden” que es tracta d’objectes i el que impera és el seu valor simbòlic, obrint d’aquesta manera moltes possibilitats educatives.

A través de la representació simbòlica es poden treballar qüestions molt properes als infants, per això les sessions de titelles són excel·lents oportunitats per exterioritzar i resoldre els conflictes interns propis de l’edat i per tant, ajudar els infants a créixer.

ELS OBJECTIUS I CONTINGUTS DEL DOSSIER

L’objectiu d’aquest espectacle és oferir una experiència teatral lúdica, educativa i de qualitat als alumnes i mestres, tot emprant una posada en escena austera, però d’una gran bellesa, efectivitat i interès.

CONTINGUTS

CONCEPTUALS

- el teatre.
- els titelles.
- apropar l’alumnat a la problemàtica de l’agricultura i la ramaderia.
- ensenyar-los a valorar la importància de la Sobirania Alimentària, és a dir, el dret de tots els pobles a decidir com i quins aliments volen produir.
- fomentar l’educació al desenvolupament des d’una òptica solidària i sostenible.
- el consum responsable (examen sobre què comprem, què mengem, etc.).
- sensibilitzar l’alumnat a respectar el medi ambient.

PROCEDIMENTALS

- comprensió i treball de les activitats proposades prèviament a la representació.
- assistència a la representació de l’espectacle “Cercant el Sol”.
- observació del què passa en escena.
- comprensió de les situacions i l’argument de les parts.
- reconeixement dels personatges.
- memorització dels fets.
- compartir les emocions viscudes durant la representació de l’espectacle.
- resolució de les activitats proposades posteriorment a la representació.

ACTITUDINALS

- respecte als actors i als companys i companyes durant la representació.
- atenció i concentració per a la comprensió dels textos i les expressions representades.
- reflexió sobre les conductes, objectius i interessos dels diferents personatges.
- empatia amb els personatges d’un món rural, per entendre els seus problemes i la seva manera de viure (p.e.: pendents del clima -sol, pluja, fred, vent...-, per poder fer les feines en el moment adequat, pendents de la salut dels animals, etc.).
- afavoriment de la capacitat d’expressió de les emocions viscudes (alegria, tristesa, etc.).
- foment de la convivència pacífica i cooperativa.
- sentit crític (què els hi ha semblat l’obra? com la representarien ells i elles?).
- sentit de l’humor (què els ha fet riure? per què?).

ABANS D'ASSISTIR A L'ESPECTACLE

Comenteu la sinopsi de l'obra, per tal que compreguin millor el significat del que veuran, ometent directament els detalls, per no malmetre la sorpresa el dia de la representació.

Proposem un seguit de preguntes que poden ser útils per a què entrin en matèria:

- Quin és el títol de l'obra que anirem a veure?
- Per què us sembla que li han posat aquest títol?
- Què ens passaria a nosaltres i a la Terra, si de sobte desaparegués el Sol?
- Si necessitem el Sol per viure bé, què us sembla que passaria si no tinguéssim ni menjar ni beure?
- Si fóssim pagesos, i no ens deixessin plantar a les nostres terres el que necessitem per menjar, què us semblaria?
- I si tinguéssim animals de granja per criar, com preferiríeu fer-ho, donant-los el menjar sa i natural i el temps necessari per créixer saludables, o només pinso artificial per fer-los engreixar molt de pressa, encara que així no fossin tan bons per menjar?

Fóra bo que parléssiu de teatre i de titelles amb els vostres alumnes.

Us suggerim que els parleu de:

- Què són els titelles de tija superior?

Ninots articulats que es mouen des de dalt, per mitjà de fils i d'una tija que els surt des del cap.

- Quins són els tipus de titelles més coneguts?

Modalitats tècniques bàsiques del Teatre de Titelles:

-els que es mouen des de sota i normalment introduint la mà dins del ninot:

GUANT

MAROTTE

MUPPET i TIJA

-els que s'accionen des de darrere:

SOBRE TAULA

BUNRAKU

INTERIOR

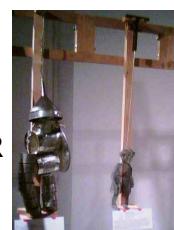
i EXTERIOR DIRECTE

etc.,

-els que es manipulen des de sobre, per mitjà de tiges o fils:

PUPO o TIJA SUPERIOR

i MARIONETA

-i els que s'animen a través de la projecció de la seva ombra, transparència o silueta en una pantalla:

OMBRA

(fotografies de l'EXPOSICIÓ DELS TITELLAIRES CATALANS, que promou l' comissaria Carles Cañellas)

- Com és un teatre per a titelles?

El teatre de titelles -segons les diferents tècniques-, usa teatrets on moure els titelles, que són com un petit teatre. N'hi ha que amaguen del tot els titellaires i altres no. En aquest cas, el teatrí permet veure també els actors titellaires que mouen els ninots i els diferents estris escènics. Té una part davantera, més baixa que la resta i inclinada, per facilitar la visió a la platea del teatre, que és l'espai on es mouen principalment els titelles. Darrera seu hi ha un espai més gran, amb portes des de les quals els ninots entren i surten a l'espai del davant. Aquí dins és on els actors tenen tot el material a punt per usar. I darrera del tot, hi ha el suport que serveix per sostenir els telons de fons entre d'altres.

DESPRÉS D'HAVER VIST L'ESPECTACLE

Mireu de fer una relació de tots els personatges que han aparegut a l'espectacle i comenteu la seva evolució i significat dins de l'espectacle.

Per ordre d'aparició:

XIAU TSOU: És el beneït que representa la innocència de la que alguns se'n volen aprofitar.

Si no fos pels altres habitants del poble, hauria comprat enseguida tot el que el venedor els oferia.

LIU XU: L'home que a l'inici és a punt de casar-se. Que després serà el pare del gegant i anirà voluntàriament a cercar el Sol. Que morirà en l'intent i es transformarà en una estrella.

POBLE PIAO LIANG TE SAN: El poble de la Preciosa Muntanya.

L'únic poble que es resisteix a canviar el seu estil de vida.

Representa tots aquells pobles i persones que saben valorar el que tenen i no es deixen convèncer amb falses promeses de riquesa i benestar.

HUI NYIANG: La jove esposa de Liu Xu, que donarà a llum un nen que esdevindrà un gegant.

Amb l'embaràs, el part i el coratge amb el que s'enfronta a la marxa del seu marit i després del seu fill, ella representa l'esforç i valentia d'un poble per recuperar el benestar que li han pres.

PEI XIU: És el venedor, el portaveu de l'"agro-indústria" i de la "transgenètica". És el representant dels fabricants de productes que vol fer creure "miraculosos". Es vol fer passar per un emissari del "progrés". És en realitat un enviat del Rei dels Monstres.

FÈNIX D'OR: L'ocell màgic que segons la llegenda xinesa cada dia fa sortir el Sol i que com es crema en fer-ho, reneix de les seves cendres per fer-lo tornar a sortir l'endemà.

Primer acompanya en Liu Xu i després al seu fill a cercar el Sol. Mira de protegir-los dels enganys dels dimonis i ajuda el Sol a sortir de la cova.

BAO XU: El gegant, fill de Liu Xu i de Hui Nyiang. El seu nom significa: "La meva joia".

Neix sobtadament, en desmaiar-se la seva mare quan coneix la mort del seu marit.

Per l'efecte d'unes ventades màgiques, s'accelera el seu creixement i aprenentatge: Aprèn a parlar d'immediat, a caminar i a córrer i finalment creix tant i tant, que esdevé un gegant.

En ell es concentren totes les voluntats de reconquerir el Sol, el benestar perdut.

Els pobles bons l'ajuden amb el poc que tenen per què ho aconsegueixi.

És una mostra de la solidaritat i la cooperació.

Ell és la tenacitat del poble, l'hereu del camí iniciat pel seu pare, que no defallirà malgrat els enganys i les dificultats que trobarà en el seu camí fins el Sol.

En acabar morint a mans del Rei dels Monstres, un cop assolit el seu objectiu, representa el sacrifici que algunes vegades cal fer, i que en aquest cas, és perquè tots els altres puguin tornar a viure bé.

POBLE WAI TAO: Significa el poble de l'abric.

Aquest és el poble que compra les llavors transgèniques i deixa de cultivar les seves llavors per dedicar-se només a la soja. Degut al monocultiu, esgota la terra que ja no pot donar més fruit.

Com no tenen diners per comprar més llavors i han abandonat les que feien servir abans, no poden cultivar res més i per això acaben patint molta gana.

POBLE TU TAI: Significa el poble del sac de terra.

Aquest és el poble que compra els productes "miraculosos". Segueixen els dictats de la ramaderia i l'agricultura intensiva, en base a l'ús indiscriminat de pinsos artificials, fertilitzants químics i insecticides altament contaminants, que entre altres coses acaben per cremar les seves terres, contaminar l'aire i les aigües i que fan emmalaltir els animals i les pròpies persones. Rel d'això acaba també en la misèria.

VELLA – DIMONI: Dimoni que es disfressa d'anciana, per enganyar en Bao Xu i fer-lo anar per un camí equivocat, per on no arribarà mai al Mar de l'Orient.

L'Au Fènix se n'adona i intenta que en Bao Xu no faci cas dels consells de la vella.

FEI PAN JEN: Poble dels Dimonis.

Allà és on es troben tots els emissaris del Rei dels Monstres, que es descobreixen com a dimonis i que intenten enverinar en Bao Xu, donant-li una copa plena de sang i mirant de convèncer-lo perquè deixi el Sol com està i visqui amb ells que són rics.

YAO MO WANG: És el Rei dels Monstres, el Dimoni més gros.

Ell és qui segresta el Sol i el té amagat i comana els dimonis i els emissaris venedors.

Representa valors molt negatius com l'egoisme, perquè només pensa en ell i en el seu interès, encara que això resulti danyí per als altres. La cobdícia, perquè no en té mai prou amb el que té i en vol més, sigui a costa del que sigui. L'avarícia, perquè no vol compartir res del que té. La venjança, perquè vol castigar els que no fan el que ell vol.

ESPEREM QUE GAUDIU DE L'ESPECTACLE I QUE EN AQUEST DOSSIER HI TROBEU IDEES PER PODER APROFUNDIR MÉS EN TOT EL QUE ENS OFEREIX.

08/2013